

Євхаристійний
тиждень
у парафіях
УГКЦ

План проведення
Рекомендації

Цитати та висловлювання

Євхаристійний тиждень у парафіях УГКЦ

План проведення
Рекомендації
Цитати та висловлювання

Львів
2012

Готуючись до ювілею 1025-річчя Хрещення Руси-України і пам'ятаючи, що всяке добро походить від Господа, разом із псалмопівцем запитуємо й, водночас, відповідаємо: «Чим Господеві я віддячу за всі його добродійства для мене? Я підніму чашу спасіння і прикличу ім'я Господнє» (Пс. 116,12–13). Добре розуміючи це, Синод Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиєпископства УГКЦ (54-та сесія від 27–28 жовтня 2011 р., Львів–Брюховичі, п. 6) поблагословив концепцію проведення 2012 Року Святих Таїнств з акцентом на Євхаристійному тижні в парафіях.

Господь наш Ісус Христос залишив нам спасенну науку про Пресвяту Євхаристію, виголошуючи: «Істинно, істинно говорю вам: Якщо не споживатимете тіло Чоловічого Сина й не питимете його кров, не матимете життя в собі. Хто тіло моє їсть і кров мою п'є, той живе життям вічним, і я воскресу його останнього дня. Бо тіло моє – їжа правдива, і кров моя – правдивий напій. Хто споживає тіло моє і кров мою п'є, той у мені перебуває, а я – в ньому». (Йо. 6, 53–56.)

Пресвята Євхаристія для християн завжди була джерелом і вершиною Богопочитання. Святий Василій Великий навчає: «Щоденно причащатися і приймати Святе Тіло і Кров Христа – це добре й дуже корисне діло».

Святкуючи ювілеї, наші славні попередники найперше збиралися на Євхаристійну жертву. У 1934 р. Б. святкували 1900-ліття пам'яті Христової смерті. Тоді Митрополит Андрей Шептицький запровадив у всіх парафіях УГКЦ Євхаристійний тиждень, щоб цього тижня вірні віддавали найбільшу честь і подяку Христові, розп'ятому за нас і за нас воскреслому. Слуга Божий Митрополит Андрей у своєму посланні на Євхаристійний тиждень зазначає: «Немає ліпшого, немає вищого, просто нема іншого достойного благо-

дарення Господеві, як приймати Пресвяту Чашу Його Крові. Тим-то Найсвятіше Таїнство Тіла і Крові Христа Спасителя – називається грецьким словом Євхаристія, що означає “благодарення”».

Нині, коли УГКЦ провадить процес оживлення парафіяльних спільнот, Євхаристійний тиждень подарує Божому люду ще одну нагоду просвітитись і освятитись. Прислухаймося до голосу нашого Патріарха Святослава, який у своєму пастирському посланні наголошує: «Члени живої парафії беруть живу участь у Святих Таїнствах, регулярно, по змозі навіть щодня, збираються на Богослужіння, щоб прославити Небесного Отця, щоби часто сповідатися і приймати Святе Причастя».

План проведення Євхаристійного тижня

1–7 червня 2012 р. Б.,

в парафіях з нагоди Року Святих Таїнств

у контексті підготовки до святкування

1025-річчя Хрещення Руси-України

Час	Тема	Заходи
1 червня п'ятниця	Таїнство для християн – це Христос між нами «Пізнання Божого Таїнства – це пізнання Христа» <i>Катехизм УГКЦ, § 403-404, с. 134-135</i>	Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа- Чоловіколюбця. Молитва та бла- гословення дітей, вагітних жінок.
2 червня субота	Святе Таїнство Євхаристії «Святе Таїнство Євхаристії – це третє із Таїнств христи- янського втаємничення...» <i>Катехизм УГКЦ, § 431-433, с. 143</i>	Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа- Чоловіколюбця. Молитва та благо- словення молоді.
3 червня неділя	Євхаристія – Тіло і Кров Христові «На Тайній Вечері Ісус Христос явив незбагненне таїнство свого Тіла...» <i>Катехизм УГКЦ, § 434-437, с. 144</i>	Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа- Чоловіколюбця. Молитва та благословення сімей.

<p>4 червня понеділок</p>	<p>Земне і Небесне «У Христі поєднано дві природи – Божа і людська...» <i>Катехизм УГКЦ, § 438, с. 145</i></p>	<p>Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа-Чоловіколюбця. Молитви на оздоровлення та благословення хворих (людей з особливими потребами).</p>
<p>5 червня вівторок</p>	<p>Освячення Дарів. «Христос установлює Євхаристію, учинивши хліб і вино своїм Тілом і Кров'ю» <i>Катехизм УГКЦ, §439-441, с. 146</i></p>	<p>Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа-Чоловіколюбця. Молитва та благословення осіб похилого віку.</p>
<p>6 червня середа</p>	<p>Євхаристійне приношення. «У Євхаристії Христос дарує нам участь у Його боголюдському житті...» <i>Катехизм УГКЦ, § 442-444, с. 147</i></p>	<p>Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа-Чоловіколюбця. Благословення та молитва за узалежнених.</p>
<p>7 червня четвер</p>	<p>Святе Причастя. «Святе Причастя увінчує участь християнина в Божественній Літургії» <i>Катехизм УГКЦ, § 445-446, с. 147</i></p>	<p>Сповідь. Божественна Літургія (проповідь). Молебень до Христа-Чоловіколюбця. Благословення та молитва за український народ.</p>

Рекомендації

для парафіяльних священиків

1. Від 6 травня 2012 р. Б. щонеділі виголошувати про проведення у парафії Євхаристійного тижня, звертаючи увагу на два аспекти:

- ✓ подяка Богові за дар Хрещення Руси-України;
- ✓ освячення своїх душ за посередництвом Святих Таїнств Покаяння та Євхаристії.

2. В часі проведення Євхаристійного тижня бажано запросити місіонера/реколектанта.

3. У разі, якщо душпастир здійснює своє служіння у кількох храмах, тоді слід запросити парафіян із дочірніх храмів на богослужіння до матірнього храму.

4. Для звершення богослужінь варто обирати вечірній час, щоб усі вірні, у т. ч. й ті, що працюють, могли взяти участь у богослужіннях.

5. Після читання Святого Євангеліє священик повинен виголосити проповідь відповідно до тематики, зазначеної у вищеподаній таблиці.

6. Під час молебню до Христа-Чоловіколюбця у прикінцевій молитві священик промовляє відповідну молитву, як вказано у таблиці. (Наприклад: перший день – молитва за дітей, сьомий день – молитва за український народ).

Святе Письмо

про Таїнство Євхаристії

● Якже вони їли, Ісус узяв хліб, поблагословив, розламав і дав учням, кажучи: «Беріть, їжте: це моє тіло». Потім узяв чашу, воздав хвалу і подав їм, кажучи: «Пийте з неї всі, бо це кров моя (Нового) Завіту, яка за багатьох проливається на відпущення гріхів.

Матея 26, 26–28

● І коли вони їли, Ісус узяв хліб, благословив, розломив і дав їм, кажучи: «Беріть, це моє тіло». Потім узяв чашу, воздав хвалу, дав їм, і пили з неї всі. Та й сказав їм: «Це моя кров Завіту, що проливається за багатьох».

Марка 14, 22–24

● І, взявши хліб, віддав хвалу, поламав, дав їм і мовив: «Це – моє тіло, що за вас віддається. Чиніть це на мій спомин». Так само чашу по вечері, кажучи: «Ця чаша – це Новий Завіт у моїй крові, що за вас проливається.

Луки 22, 19–20

● І, взявши хліб, віддав хвалу, поламав, дав їм і мовив: «Це – моє тіло, що за вас віддається. Чиніть це на мій спомин». Так само чашу по вечері, кажучи: «Ця чаша – це Новий Завіт у моїй крові, що за вас проливається».

1 Коринтян 11, 23–26

● Чаша благословення, що ми благословляємо, хіба не є причастям Христової крові? Хліб, що ламаємо, не є причастям Христового тіла? Тому, що один хліб, – нас багато становить одне тіло, бо всі ми беремо участь у одному хлібі. Погляньте на Ізраїля за тілом: чи ж ті, що їдять жертви, не спільники з жертвником?

1 Коринтян 10, 16–18

● Та й не на те, щоб принести себе самого багато разів у жертву, як входить архиєрей щороку в святиню з не своєю кров'ю; інакше бо він був би мусів багато разів страждати від заснування світу. Тепер же він раз назавжди з'явився на кінці віків, щоб знищити гріх своєю жертвою. І як призначено людям раз умерти, потім же суд, так і Христос лише один раз мав себе принести, щоб узяти на себе гріхи багатьох, а вдруге не заради гріха з'явиться тим, що очікують його на спасіння.

Євреїв 9, 25–28

● Я – хліб живий, що з неба зійшов. Коли хтось цей хліб їстиме, житиме повіки. І хліб, що його я дам, це – тіло моє за життя світу.

Йоана 6, 51

● А Ісус їм: «Істинно, істинно говорю вам: Якщо не споживатимете тіло Чоловічого Сина й не питимете Його кров, не матимете життя в собі. Хто тіло моє їсть і кров мою п'є, той живе життям вічним, і я воскресну його останнього дня. Бо тіло моє – їжа правдива, і кров моя – правдивий напій. Хто споживає тіло моє і кров мою п'є, той у мені перебуває, а я – в ньому. Як мене Отець живий послав, і я Отцем живу, так і той, хто споживає мене, житиме мною. Це й хліб, що зійшов з неба. Не як ото манну їли батьки ваші, а померли: хто цей хліб споживатиме, той повіки житиме».

Йоана 6, 53–58

● Завдяки їм нам були даровані цінні й превеликі обітниці, щоб ними ви стали учасниками Божої природи, уникнувши зіпсуття, яке пожадливістю розповсюдилось у світі.

2 Петра 1, 4

Катехизм УГКЦ

про Святе Таїнство Євхаристії

в. Святе Таїнство Євхаристії

431. Святе Таїнство Євхаристії – це третє з Таїнств християнського втаємничення, в якому новохрещений, що народився у Христі й сповнився Святим Духом, причащається Тіла і Крові Христа на святій євхаристійній Трапезі. До Таїнства Євхаристії приступаємо протягом усього життя, адже через нього ми постійно зростаємо в благодаті богосинівства, яку прийняли в Хрещенні та Миропомазанні, тому наша Церква й причащає новохрещеного.

432. У Святому Причасті Христос дарує нам самого себе, своє Тіло і Кров, на проживу для зростання в новому житті. На Тайній Вечері Христос віддав себе за нас, щоб ми могли дарувати своє життя за ближніх, як Він його дарував (пор. Йо. 13, 34). Причащаючись Господнього Тіла і Крові, ми отримуємо завдаток вічного життя: «Хто тіло моє їсть і кров мою п'є, той живе життям вічним, і я воскресну його останнього дня» (Йо. 6, 54). Через Причастя Тіла і Крові Христа ми вже маємо вічне життя, повнота якого явиться у славному зновупришесті Христа. «Тому що Він дарував нам свій власний образ і своє власне дихання, а ми їх не зберегли, Він сам бере участь у нашій бідній і немічній природі для того, щоб нас очистити й учинити нетлінними та знову зробити учасниками Його Божества».

433. Пресвята Євхаристія найповніше виявляє і творить нашу спільність і з Богом, і з людьми. Усі, хто причащається Христа, стають «одне в Христі тіло, кожен один одному член» (Рим. 12, 5), тобто єдиною Церквою: «Тому що один [Євхаристійний] хліб, – нас багато становить одне [Христове] тіло, бо всі ми беремо участь у одному хлібі» (1 Кор. 10, 17). Це саме сповідуємо в Анафорі Літургії св. Василія Великого, коли просимо: «Нас усіх, що від одного Хліба і Чаші причащаємося, з'єднай одного з одним на причастя єдиного Духа Святого». Св. Йоан Дамаскин навчає: «Причастям це Таїнство називається».

вається тому, що через нього ми причащаємося Божества Ісуса. А сопричастям воно називається – і дійсно є – тому, що через нього ми входимо в сопричастя з Христом, беручи участь як у Його тілі, так і в Божестві. Водночас, через це Таїнство входимо в сопричастя і єднаємось одні з одними, бо як ми причащаємось одного хліба, так усі стаємо єдиним Тілом Христовим і єдиною Кров'ю та членами одні одних, будучи співтілесними Христовими».

1) Євхаристія – Тіло і Кров Христові

434. На Тайній Вечері Ісус Христос явив незбагненне Таїнство свого Тіла: у воплоченні Він прийняв тіло від Діви Марії, у Євхаристії подає його своїм учням для споживання, щоб у Церкві Тілом Його стало все людство й усе творіння. Святий Йоан Золотоустий пояснює Христовий дар на Тайній Вечері, мов переповідаючи Христові слова: «Я [Христос] захотів бути вашим братом; ради вас я причастився [вашої] плоті й крові, і цю плоть і кров, через які я став одним із вас, я знову подаю вам».

435. Божественна Літургія є спомином, триванням Тайної Вечері: «Вечері твоєї Тайної днесь, Сину Божий, мене причасника прийми». Як на Тайній Вечері Христос причащав апостолів своїм Тілом і Кров'ю, так на Літургії Він причащає нас: «Коли бачиш, що священник подає тобі Святі Дари, то думай, що робить це не священник, а сам Христос простягає до тебе руки». Ікона Причастя апостолів, як і ікона Тайної Вечері, зображає те, що відбувається на Літургії: Христос причащає своїм Тілом і Кров'ю апостолів, які представляють усіх вірних. На Літургії перед Причастям священник молиться: «Сподоби нас могутньою Твою рукою подати нам пречисте Твоє Тіло і чесну Кров, а через нас усім людям».

436. На Літургії Христос причащає нас, як і апостолів, не простим хлібом і вином, а правдивим своїм Тілом і Кров'ю. «Хліб і вино [Євхаристії] не є лише образом Тіла й Крові Христа – хай так не буде! – а саме Тіло Господнє обожествлене». Церква урочисто сповідує і навчає, що на Літургії приймаємо правдиве Тіло Христове – запоруку того, що й Церква є Тіло Христове: «Тож аби не тільки любов'ю, а й самим ділом бути нам членами Христового Тіла,

будемо причащатися того Тіла. І це діється через поживу, що її дав Христос, щоб виявити свою велику любов до нас. Тому з'єднав самого себе з нами, даючи нам своє Тіло, щоб ми не творили нічого іншого, як тільки тіло, з'єднане з Головою. І це є ознакою найсильнішої любові».

437. Правдивість Тіла і Крові Христових є запорукою надії на воскресіння наших тіл: «Як можуть вони [гностики] говорити, що наше тіло, яке кормилося Тілом Господа і Його Кров'ю, підлягатиме зотлінню й не братиме участі в житті [вічному]? Хай вони змінять своє вчення або перестануть приносити згадані [Дари]. Наша наука співзвучна з Євхаристією, і Євхаристія підтверджує її. Наші тіла, приймаючи Євхаристію, уже не тлінні, а мають надію на воскресіння для вічності».

2) Земне і Небесне

438. У Христі поєднано дві природи – Божа і людська, тому в Євхаристії «земний хліб по прикликанні над ним Бога не є вже звичайний хліб, а Євхаристія, що складається з двох дійсностей – земної і небесної». Єдність земного і небесного в Євхаристії святий Йоан Дамаскин пояснює на прикладі розжареного вугілля: «Вугіль – не просте дерево, а поєднане з вогнем; так і хліб Причасття – не простий хліб, а поєднаний з Божеством. Бо тіло, поєднане з Божеством, – не одна природа: одна належить тілові, а друга – поєднаному з тілом Божеству. Тому це й те разом – не одна природа, а дві». Христос подає своє Тіло і Кров у доступний для людини спосіб: «Тому що в людей звичайним є їсти хліб і пити воду й вино, Він поєднав із ними своє Божество й учинив їх своїм Тілом і Кров'ю, щоб через те, що звичне й згідне з природою, ми стали тим, що понад природою».

3) Освячення Дарів

439. Христос устанавлює Євхаристію, учинивши хліб і вино своїм Тілом і Кров'ю, щоб переобразити Духом Святим тих, хто причащається, «у співтілесних і співкровних» із Ним. Святий Йоан Золотоустий, тлумачачи слова святого апостола Павла: «Тому, що один хліб [споживаємо], – нас багато становить одне тіло» (1 Кор.

10, 17), – зіставляє освячення Дарів із переображенням причасників: «Чим є цей хліб? – Тілом Христовим. Чим стають ті, хто причащається його? – Тілом Христовим. І нема багато тіл, а одне тіло».

440. Святі Отці Церкви навчали про Євхаристію на підставі воплочення Божого Сина: «Якщо сам Бог-Слово, забажавши, став людиною та з чистої і непорочної крові Святої Приснодіви вчинив для себе тіло, то хіба Він не може вчинити хліб своїм Тілом, вино й воду – своєю Кров'ю? Якщо ти шукаєш [хочеш пізнати] спосіб, яким це стається, то тобі вистачить почути, що це стається за співдією Святого Духа, подібно як співдією Святого Духа Господь для себе й у собі вчинив тіло від Пресвятої Богородиці; а більше ми нічого не знаємо, за винятком того, що Слово Боже істинне й дієве та всемогутнє, а спосіб – недослідимий».

441. Святі Отці, не досліджуючи способу освячення євхаристійних дарів, наголошують на правдивості поєднання у цих дарах небесного із земним, як і в Христі поєднані Його Божа і людська природа. Завдяки цьому, причащаючись Тіла і Крові Христа, і ми правдиво стаємо одним Тілом з Ним.

4) Євхаристійне приношення

442. У Євхаристії Христос дарує нам участь у Його боголюдському житті з милостивої любові, а не через наші заслуги. Найвищим виявом цієї любові є Голготська кривава жертва Христа, спомином якої є літургійна безкровна жертва – Євхаристія. «Знайте, що не тлінним золотом чи сріблом ви були вибавлені від вашого життя суєтного, яке ви прийняли від батьків ваших, а дорогоцінною кров'ю Христа, непорочного й чистого ягняти» (1 Пт. 1, 18–19).

443. Христос дарує нам самого себе, щоб ми відповіли Йому взаємним даруванням. На слова Христового дарування: «Прийміть, їжте... Пийте з неї всі...» – ми відповідаємо, приносячи себе і дари: «Твоє від твоїх Тобі приносимо...» – задля всього, що Він для нас учинив. На Божественній Літургії ми чинимо спомин Христового приношення-дарування, щоб відповісти нашим приношенням-даруванням: Христове є вічне й завжди присутнє, а наше потребує постійного відновлення і поглиблення.

444. Тому на Літургії молимося: «Зроби нас здатними приносити Тобі дари й жертви духовні, щоб була Тобі благоприйнятна жертва наша». Ця жертва полягає в тому, що ми «віддаємо наші тіла як жертву живу, святу, приємну Богові: богослужбу від нас розумну» (пор. Рим. 12, 1; 1 Пт. 2, 5). В анафорі ми це виявляємо у словах, у Причасті звершуємо споживанням, а після Літургії – усім нашим життям.

5) Святе Причастя

445. Святе Причастя увінчує участь християнина в Божественній Літургії. «Якщо не споживатимете тіло Чоловічого Сина й не питимете Його Кров, не матимете життя в собі» (Йо. 6, 53). Святі Отці наголошували на необхідності причащатися на Літургії: «Скажи мені, якщо хтось, запрошений на бенкет, умив би собі руки й сів до столу, і, хоч усе приготоване, не брав би в ньому участі, то чи не образив би того, хто його запросив? Чи не краще, щоб він взагалі не приходив?» Для християнина сповнювати заповідь Божу «Пам'ятай день святий святкувати» означає брати участь у Святій Літургії в неділю та свята. Задля духовного зростання Церква заохочує християнина якомога частіше приступати до Святого Причастя. Святий апостол Павло повчає: «Хай, отже, кожний випробує себе самого і тоді їсть цей хліб і п'є цю чашу» (1 Кор. 11, 28). Готуючись до Святого Причастя, вірні іспитують власну совість і зберігають євхаристійний піст.

446. Християни причащаються Пресвятої Євхаристії «на відпущення гріхів і на життя вічне»: «Приступім до Причастя з палаючою любов'ю, щоб вогонь любові спалив наші гріхи й просвітив наші серця і щоб через причастя до божественного вогню ми самі розгорілись і були обожествлені». Умовою гідного Святого Причастя є чиста совість причасника, покаяння перед Богом за гріхи і примирення з ближніми: «Зібравшись разом у воскресний день Господній, переломлюйте хліб і чиніть подяку, визнавши перед тим свої провини, щоб ваше принесення було чистим. Кожен, хто посварився зі своїм ближнім, нехай не приходять до вас, поки не примириться, щоб ваше принесення не було осквернене».

Святі Отці

про про Святе Таїнство Євхаристії

«Немає для мене солодкості в тлінній їжі, ні в задоволеннях цього життя. Хліба Божого бажаю, хліба небесного, хліба життя, що ним є Тіло Ісуса Христа, Сина Божого, що народився останнім часом від сімені Давида, і пиття бажаю – Крові Його, що є нетлінною любов'ю» *(св. Ігнатій Богоносець, Послання до Філадельфійців, 6).*

«Бо ми приймаємо це не як звичайний хліб або звичайне пиття, але так, як воплощений в Божу славу Ісус Христос, Спаситель наш, мав і тіло, і кров для нашого спасіння, так... і ця їжа Євхаристії (від якої через перетворення харчуються наші кров і тіло) силою промовлених Ним молитовних слів є Тілом і Кров'ю Того воплощеного Ісуса» *(св. Юстин Мученик, Апологія I, 66).*

«[Ми] беремо поживу від чаші Його, яка є Кров'ю Його, і зростаємо від хліба, який є Тілом Його. І як виноградне дерево, посаджене в землю, приносить плід свого часу, чи пшеничне зерно, що впало в землю і зітліло, примножується силою Духа Божого, який усе живить... так і живлені нею [Євхаристією] наші тіла, що похоронені в землі й розклалися в ній, свого часу повстануть, оскільки Слово Боже дарує їм воскресіння у славу Бога і Отця...» *(св. Іриней Ліонський, Проти єресей, V, 11, 3)*

«Скільки сьогодні говорять: бажав би я бачити обличчя Христа, образ, одяг, взуття! Ось ти бачиш Його, торкаєшся до Нього, куштуєш Його. Ти бажаєш бачити одяг Його, а Він дає тобі не лише бачити себе, а й торкатися, і куштувати, і споживати. Отже, ніхто не повинен приступати з нехтуванням, ніхто з легководухістю, але всі з полум'яною любов'ю, всі з гарячою старанністю і бадьорістю. Бо якщо юдеї їли агнца з готовністю, стоячи і маючи взуття на ногах і жезли в руках, бо готувалися йти до Палестини й тому мали вигляд мандрівників, то наскільки більше ти повинен бути пильним, бо готуєшся йти на небо» *(св. Іван Золотоустий, Твори, т. 7, с. 826).*

«Отже, щоб не лише любов'ю, а й ділом нам зробитися членами Тіла Христового, ми повинні поєднатися з цим Тілом. А це стається через їжу, яку Христос дарував нам, бажаючи показати ту велику любов, яку Він має до нас. Для того Він змішав самого себе з нами і розчинив Тіло своє в нас, щоб ми утворили щось єдине, як тіло, сполучене з головою. І це – доказ найсильнішої любові... Часто батьки віддають дітей своїх на вигодовування іншим; а я, говорить Спаситель, не так чиню, але живлю вас своїм Тілом і пропоную вам самого себе, бажаючи, щоб усі ви були благородні, подаючи вам благі надії на майбутнє. Бо хто віддав вам самого себе тут, той ще більше зробить для вас там – у майбутньому. Я захотів бути вашим братом; я ради вас взяв на себе тіло і кров, і ці Тіло і Кров, через яких я зробився співкровним з вами, я знову подаю вам» (св. Іван Золотоустий, Твори, т. 8, с. 304–305).

«Тіло моє – їжа правдива, і Кров моя – правдивий напій» (Йо. 6, 55). «Що означають ці слова? Ними Він хоче або сказати те, що Тіло Його є правдивою поживою, яка подає спасіння душі, або ж запевнити апостолів у тому, щоб вони не вважали Його слів загадкою і притчею, але знали, що неодмінно треба їсти Його Тіло. Далі говорить: «Хто споживає Тіло моє..., той у мені перебуває»; цим показує, що така людина з'єднується з Ним» (св. Іван Золотоустий, Твори, т. 8, с. 307).

«Не думай, що це хліб, і не вважай, що це вино, тому що вони не виходять з людини, як інші види їжі. Ні, не міркуй так. Але так, як віск, торкаючись вогню, нічого з себе не втрачає і нічого не отримує, так само думай і про це: Святі Тайни розчиняються у тілі. Тому і, приступаючи, не думайте, ніби ви приймаєте Божественне Тіло від людини, а уявляйте, що ви приймаєте Божественне Тіло наче вогонь з кліщів самих Серафимів, яких бачив Ісаї, спасительну ж Кров прийматимемо, наче торкаючись вустами Божественного і пречистого ребра» (св. Іван Золотоустий, Твори, т. 3, с. 815).

«Хліб перед освяченням ми називаємо хлібом; коли ж Божественна благодать освятить його за посередництвом священика, то

він вже не називається хлібом, але гідно називається Тілом Господнім» (св. Іван Золотоустий, Твори, т. 3, с. 815).

«Не людина перемінює принесені дари в Тіло і Кров Христа, але Сам розп'ятий за нас Христос. Священик, що виголошує ті слова, лише представляє Його образ, а діє сила і благодать Божа» (св. Іван Золотоустий, Бесіда 1-ша про зраду Юди).

«Як тіло з'єднане з Христом, такі ми через цей хліб з'єднуємося з Ним. Що таке цей хліб? Тіло Христове. Чим робляться ті, що причащаються? Тілом Христовим» (св. Іван Золотоустий, Гомілія 24 на Перше послання до Коринтян).

«Він не просто дав своє тіло, але замість колишнього тіла, що походить із землі й було вбите гріхом і позбавлене життя, Він приніс, так би мовити, інший склад та іншу закваску, своє Тіло, яке, хоча по єству таке ж, але без гріха і сповнене життя, і всім подав Його, щоб, харчуючись ним і відклавши колишнє, сповнене мертвості, тіло, ми за допомогою цієї трапези приготувалися до безсмертного життя» (св. Іван Золотоустий, Гомілія 24 на Перше послання до Коринтян).

«Приступаючи до Причастя через рік, невже ти думаєш, що сорока днів тобі вистачить для очищення твоїх гріхів, зроблених за весь час? А потім, після того, як мине тиждень, знову вдаєшся до колишнього?.. І так ти думаєш умилювати Бога?.. Ти жартуєш, людино! Говорю це не для того, щоб заборонити вам приступати бодай раз на рік, але більшого бажаючи, щоб ви постійно приступали до Святих Тайн» (св. Іван Золотоустий, Твори, т. 12, с. 154).

«Перлів наших – Святих Тайн не будемо розкидати перед людьми, що є подібні до свиней. Ти говориш: але ж і вони бажають причаститися святощів; але вони безсоромні пси і свині, що валяються в сластолюбстві. Тому не давай їм. Бо і хворі бажають води, але лікарі не дозволяють їм пити, і викрадачі влади бажають царської порфіри, але ті, що охороняють її, передбачаючи небезпеку, не поступаються нею. Послухай же і ти, дияконе: не давай негід-

ним пречистого Тіла, щоб не підпасти тобі під відповідальність – не за римськими законами, але за Господнім словом» (св. Атанасій Великий, Фрагменти на Євангеліє від Матєя (Про Святі Тайни)).

«З усією упевненістю причащатимемося цього і як Тіла Христового, і як Крові Христової, тому що під образом хліба дається тобі Тіло і під образом вина дається тобі Кров, щоб, причастившись Тіла Христового і Крові Христової, зробився ти співтілесним і єдинокровним з Христом. Так ми стаємо Христоносцями, тому що Тіло і Кров Христові поєднані з нашими членами... Тому споглядай не просто як на хліб і вино, тому що за Господнім словом вони є Тілом і Кров'ю Христовими. Хоч відчуття і представляє тобі хліб і вино, але нехай покріплює тебе віра... Не за смаком суди про річ, але вірою упевнися, що сподобився ти Тіла і Крові Христових» (св. Кирило Єрусалимський, Містагогійні катехизи, IV, 3, 6).

«Добре і корисно щодня причащатися і приймати святе Тіло і Кров Христову, тому що сам Христос ясно говорить: "Хто їсть мое Тіло і п'є мою Кров – має життя вічне"... Втім, ми причащаємося чотири рази щотижня: у день Господній, в середу, п'ятницю і в суботу, а також і в інші дні, якщо буває пам'ять якого святого» (св. Василій Великий, Лист 89 (93) до Кесарії, дружини Патриція, Про причастя).

«Чи віруєш, возлюблений, що Єдинородний Ісус Христос ради тебе народився на землі в тілі? Так що ж ще вдаєшся до допитливості? Якщо цікавишся, то потрібно назвати тебе не вірним, але допитливим. Будь простодушно вірним, зі всією вірою причащайся пречистого Тіла Господнього, в повному переконанні, що істинно куштуєш самого Агнця. Тайни Христові – безсмертний вогонь. Тому не будь допитливим, щоб не обпалитися тобі в причасті Святих Тайн. Патріарх Аврам небесним ангелам запропонував земні страви, і вони їли. Справді велике диво – бачити, як безтілесні куштують на землі запропоновану земну їжу. Але те, що створив для нас Єдинородний Ісус Христос, Спаситель наш, те перевершує всякий розум і всяке слово: вогонь і дух Він дарував нам, тілесним, їсти і пити, тобто Тіло своє, а також і Кров» (св. Єфрем Сирин, Проти дослідників єства Божого Сина).

««Піди за Ним на ту вечерю, на якій Він подав своїм учням Святі Тайни. Як розсудливий спостерігай, як Він ноги омиває учням... Вдивися в це, брате, і, прославляючи, поклоняйся Його благоволінню. Зверни увагу, як, благословляючи хліб, переломлює його в образ свого власного пречистого Тіла, і як знову благословляє чашу в образ Крові, і дає своїм учням – і будь співпричасником Його Тайн. І, вийшовши звідти, увійди зі своїм Владикою в двір беззаконного Каяфи... послідуй за Ним і на хресне місце... дивися, як кров і вода витекли з ребра Його, на спокутування душі твоєї, брате. Дивися уважно, де кладуть Його тіло, раннім ранком іди з жінками до гробу Його, побач там ангелів, слухай, що ангели говорять жінкам: “Він воскрес, як сказав”. Дивися на це як розсудливий, досконалий, поза сумнівом віруючи, що те, що звершилося, – істинне. Бо якщо всього цього не споглядатимеш ясно очима віри, то не зможеш піднятися із землі на небо й духовно споглядати страждання Христа» (св. Єфрем Сирич, Проти дослідників єства Божого Сина).

««Хліб Твій убиває того лютого диявола, який зробив нас своїм хлібом. Чаша Твоя знищує смерть, яка, я бачу, пожирає наш рід. Тебе, Господи, ми їмо і п’ємо, не для того, щоб Ти зникав, але щоб нас відновлював» (св. Єфрем Сирич).

««Так, як Бог через дію Святого Духа зробив усе, що створив, так і зараз дія Святого Духа здійснює надприродне, що може зрозуміти лише віра. “Як це станеться, – сказала Свята Діва Марія, – коли я не знаю мужа?” – на те архангел Гавриїл відповів: “Дух Святий зійде на Тебе і сила Всевишнього осинить Тебе”. І зараз ти запитуєш: “Як стає хліб Тілом Христовим і вино і вода – Кров’ю Христовою?” – і я говорю тобі: “Святий Дух сходить і чинить те, що вище за слово і знання”» (св. Іван Дамаскин, Точний виклад православної віри, IV, 13).

««Ісая побачив вугілля, але вугілля – це не просте дерево, а з’єднане з вогнем; так і хліб Причастя не є простим хлібом, але з’єднаним з Божеством».

«Оскільки ми причащаємося від одного хліба, то всі стаємо єдиним тілом Христовим і єдиною кров'ю і членами один одного, що творять єдине тіло з Христом» (св. Іван Дамаскин, Точний виклад православної віри).

«У день Господній, зібравшись разом, ламайте хліб і творіть благодарення, ісповівши перед тим гріхи свої, щоб чиста була жертва ваша... Бо такі слова Господні: "На всякому місці і повсякчас приносьте мені жертву чисту"» («Дідахе», Гл. 14).

«Всіх вірних, таких, що входять у церкву і слухають Писання, але не перебувають на молитві і святому Причасті до кінця, як тих, що творять у церкві безчинство, личить відлучати від церковного сопричастя» (9-те правило Апостольське).

«Усі, хто входять у церкву і слухають Святе Письмо, але не беруть участі в молитві з народом або відвертаються від Причастя святої Євхаристії, нехай будуть відлучені від Церкви» (2-ге правило Антіохійського собору, 341 р.).

«Хоч ми знаємо, що ми не без гріха, проте ж не повинні ухилитися від Святого Причастя... І хто є чистіший духом, той тим більше бачить себе нечистим, більш знаходить причини до упокорення, ніж до возношування... Ми не повинні усуватися від Господнього Причастя через те, що усвідомлюємо себе грішниками, але ще більше і більше зі спрагою потрібно поспішати до Нього для лікування душі і очищення духа, проте з таким упокоренням духа і вірою, щоб, вважаючи себе негідним прийняття такої благодаті, ми бажали більшого лікування для наших ран. А інакше і раз в рік не можна гідно приймати Причастя, як деякі роблять... думаючи, що приймати Святі Тайни повинні лише святі, непорочні. А краще б думати, що ці таїнства Божою благодаттю нас роблять чистими і святими» (св. Іван Касіян Римлянин).

Митрополит Андрей Шептицький

про Пресвяту Євхаристію

*Документи подані у скороченні
зі збереженням мови автора*

«А Ви, родичі, дбайте о те, щоби Ваші діти добре приготувлялися до святого Причастія. Повчіть їх так, як умієте, і повторіть їм те, що запам'ятаєте з того мого письма.

Маю надію, мої дорогі браття, що єсли сей звичай частого святого Причастія приймешся між Вами, то принесе обильний хосен святости і Божого благословенства, і що те Боже благословенство віднайдеся в цілім Вашім життю, і у всіх Ваших зайняттях, і у всіх хрестах і терпіннях, і у Вашім родиннім життю».

*Посланіє Пастирське до вірних своїх Єпархій.
О частім Святім Причастію. – Жовква, 1909. – С. 7-25.*

«Часто в році приходиться Вам, дорогі браття й сестри, чути в церкві проповідь про святу Тайну Євхаристії та про святе Причастя. Отці духовні не перестають пригадувати Вам, який великий хосен із частого святого Причастя. Учать при нагоді кожного більшого Празника, що християнська душа тою благодаттю, яку черпає з побожного приступання до святого Таїнства Євхаристії. Без тієї благодаті душа не може по-християнськи жити, не може встерегти-ся від гріхів, не може поконати наймерзенніших пристрастей.

Уже те саме заохочує Вас до частішого святого Причастя. Знає-те добре, що церковний закон, а в частині й Божий закон, велить бодай раз у рік причащатися Тілом і Кров'ю Ісуса Христа. Хто того закону не сповняє, має тяжкий гріх, і, якщо в тому грісі вмер би, свята Церква мала б йому відмовити християнського похорону. Тому-то святе Пасхальне Причастя повинен кожний християнин приймати у своїй церкві, у своїй парохії. Парох мусить знати, хто причащався в часі Пасхи, а хто не причащався. Кожному вільно сповідатися, де хоче – не має ніякого обов'язку сповідатися перед

своїм парохом, – але причащатися на Пасху мусить так, аби і люди в селі знали, і щоб парох міг записати, що до св[ятого] Причастя приступив.

Поза тим законом, що обов'язує під тяжким гріхом, у нашій Церкві є і другий закон, що не обов'язує під тяжким гріхом, а тому є більше радою, ніж законом, – аби кожний християнин щонайменше чотири рази в році сповідався, себто стільки разів, скільки в році св[ятих] Постів: Чотиридесятниця, Петрів піст, Спасівка й Пилипівка. Бо й піст на те встановлений, аби улекшити християнам діло покаяння, щоб їх приготувати до достойного Причастя. Цей закон обов'язує радше духовних отців, бо вони мають обов'язок вірним ту раду святої Церкви часто повторювати і так працювати, щоб у їхніх парохіях як уже не всі, то бодай більша частина вірних щонайменше чотири рази до року сповідалися і причащалися. Духовні отці не бояться, що практика частішого св[ятого] Причастя наложить на них обов'язок частіше слухати сповіді, бо добре знають, що сповідь християнина без порівняння лекша і для самого каятника, і для сповідника, коли каятник частіше, ніж раз у рік, сповідається. Тому практика частішого св[ятого] Причастя лише влекшує працю духовних отців.

І я, зо свого душпастирського обов'язку, пригадую Вам ту раду Церкви, ту потребу християнської душі й безмірний хосен, який може Вам принести практика частішого припинання того найсвятішого Таїнства.

Я днесь хочу особливішим способом із нагоди Пасхального Причастя поручити Вам практику, яка ще лекшим способом дасть Вам обильнішу благодать. Практика, яку сьогодні хочу Вам поручити, полягає на тому, щоб по добре відбутій сповіді не тільки раз, а кілька разів приступити до св[ятого] Причастя. Очевидно, не тої самої днини й, очевидно, не тоді, коли християнинові видасться, що вже якимсь тяжким гріхом образив Бога. Як довго по святій Сповіді совість чоловікові не закидає тяжкого гріха, може причащатися й без святої Сповіді. У тиждень, і два, і три тижні по святій Сповіді, якщо християнин хоч трохи над собою працює, може бути в совісті супокійний і безпечний, що не має гріха, і тоді з чистою совістю може приступити до святого Причастя.

Така була практика в нашій Церкві, що в неділі й у свята ввесь нарід, що був приявний на Службі Божій, приступав до Причастя. Це показує обряд, яким священик із чашею з Найсвятішою Кров'ю і Найсвятішим Тілом Христовим звертається до народу й усіх кличе: «Зо страхом Божим, із вірою і любов'ю приступіть». Не було б того обряду й того заклику, якби люди все були такі мало послушні на ради й заклики Церкви, якими вони в наших сумних часах. У часах живої віри, в часах правдивого християнського життя ввесь нарід горнувся до св[ятого] Причастя і не бувало людей, які були би приявні на Службі Божій, а не причащалися. Робили це хіба ті, яким трапилося нещастя в чомусь важнішому спіткнутися. А що воно дійсно так було, показує і те... що люди за гріх уважають перед слуханням Служби Божої попоїсти. Це виразний слід практики при кожній Службі Божій причащатися.

До цієї практики можуть уповні вернути тільки дуже побожні люди, але в части всі повинні поволі наближатися до цієї святої старої практики. Передовсім треба б зачати від того, щоб по сповіді приступити три рази до св[ятого] Причастя. Якщо християнин мешкає близько церкви, а в тій церкві щодня відправляється Служба Божа, не займе багато часу вислухати Службу Божу і приступити до святого Причастя. Це займе найвище коло години часу. Тоді без великого труду можна святого Причастя і більше разів – і п'ять, і шість, і вісім разів – прийняти по одній добре відбутій сповіді. Якщо ж церква далеко або в ній не відправляється Служба Божа щодня, добре до св[ятого] Причастя приступити бодай другий раз у найближчу неділю чи свято по сповіді. Тоді треба кілька днів так жити, щоби з чистою і супокійною совістю можна було приступити до Причастя. Церква вживає такого способу говорення: «Християнин може приступити до Причастя, якщо совість дає йому свідоцтво, що він тяжким гріхом Бога не образив».

Така практика приносить християнинові великий хосен. Побільшує нагороду вічну, побільшує освячуючу благодать, а до того вчить душу пильнуватися, стерегтися гріха, вчить душу питати себе саму, чи не має гріха. А це дуже важна річ у християнсько-

му житті, бо на тому полягає «бути готовим», як каже Ісус Христос: «Будьте готові, бо не знаєте, в яку годину прийде злодій». Злодієм Ісус Христос називає смерть, що, наче злодій – часом уночі, часом нечаяно, – приходять забирати чоловікові життя. Ісус Христос каже на ту хвилину бути нам готовим, себто так жити, щоб навіть у випадку такої наглої та несподіваної смерти не ставати перед Божий суд без Божої благодаті. Хто привикне над тим бодай трохи думати і себе самого питати, чи маю Божу благодать, чи я тяжко не согрішив, той приготується на смерть заздальгідь, або краще сказати: той усе готовий, бо, очевидно, коли совість йому на таке питання відповість, що тяжко согрішив таким і таким гріхом, що Божу благодать стратив, що наново на душі носить тягар Божої кари й Божого гніву, – той зрозуміє, що треба йому покаятися і доброю сповіддю вернути до Божої благодаті. А хто привикне про це питати частіше, той і лекше встерезеться гріха і не так упаде у гріх. Така думка буде здержувати його та вдіє, що буде над своєю пристрастю панувати, а це вже – християнське життя. Тому ця практика вчить християнського життя і дає те, що найважливіше у християнському житті, – чисту й супокійну совість.

Очевидно, не вистарчить так жити готовим через кілька тижнів по св[ятій] Сповіді. Треба так жити через увесь рік. Але хто через кілька тижнів так потрапить, тому не буде трудно й через увесь рік так жити.

Як бачите, практика частішого св[ятого] Причастя учить чоловіка здержуватися від гріха, а Божа благодать дає йому і силу потрібну до того, а Божа сила, котру чоловік дістає у святому Причасті, більше значить, ніж власна.

Постанова по святім Пасхальному Причасті ще кілька разів вернути до нього – це спасенне і боговгодне діло, та сміло захвалюємо його всім Вам. А преподобних отців душпастирів просимо, щоб ту нашу раду кілька разів повторили і кілька разів пригадували її людям, що до святого Причастя приступають».

Пастирське послання Митрополита Андрія до духовенства та вірних. Про Пресвяту Євхаристію. – 1936 р., березня 8, Львів.

«Святе Причастя є завдатком вічного блаженства. Щоб по-християнськи жити, щоби вберегтися бодай тяжких гріхів, треба душі того корму святої Євхаристії. Хто це розуміє, а хоче по-християнськи жити, буде сам зі себе, без наказу Церкви, без наказу сповідника шукати Божої благодаті у святім Причасті, й не буде треба його до того заохочувати. Пресвята Євхаристія є таким великим, таким обильним скарбом, що, хто лише по-християнськи на Євхаристію дивиться, мусить бажати до неї приступати.

Якщо б так кому з нас сказав хто, що на полі там а там закопаний скарб, великі дукачі золота, а срібних грошей стільки, що кірцями міряти їх, хто ж би не був цікавий на скарб подивитися, хто ж не забажав би з того скарбу взяти до хати хоч трохи золота чи срібла?

Звідки ж така страшна байдужність у людей, що, дбаючи про переминаючі добра, так мало, так нічого не дбають про вічне і тривале? Пресвята Євхаристія – це безконечний скарб для душі, скарб, що віднайдеться там, у небі, такою славою і таким блаженством, що «ані людське око не виділо. ані вухо не чуло» (1 Кор. 2, 9). Адже віра вчить, що у Пресвятій Євхаристії Ісус Христос усім уділяється, благословить, освячує, підносить, очищує і приготує до вічного блаженства.

У часах щирої та глибокої віри християни так горнулися до святого Причастя, що хіба це був виїмок, аби християнин був присутній на Службі Божій, а не приступав до св[ятого] Причастя. Коли священник із чашею до народу звертається, усіх запрошує, усіх кличе: «Со страхом Божиім, со вірою і любов'ю приступіте», – чому ж люди такі байдужі, що за тим голосом ідуть так рідко? Турботи життя, обман багатства засліплює їх. Видячи, не видять, а слухаючи, не чують. Вірять, коли в церкву ще приходять, але їх віра така слаба, що не вміють чи не хотять іще тих кілька кроків зробити, щоб наблизитися до Христа і стати ревнішими, ліпшими християнами.

Добре й те, коли щонеділі та щосвята приходять на Службу Божу. Але скільки ж то людей із якої-небудь причини, а часом і без ніякої причини церкву опускають?! А все ж це така важна річ у християнському житті – Богові поклонитися й бути присутнім на безкровній Христовій жертві в церкві! Коли положення таке, що до

церкви ніяким способом не можна піти, коли, наприклад, чоловік недужий, із хати не може вийти або коли Служба Божа відправляється так далеко, що не зайшов би, тоді не буде гріха і до церкви не піти. Церковний закон так обов'язує, що, навіть коли дуже трудно його виконати, церква не жадає його сповнення. Тому не тільки тоді, коли цілком не можна піти, але й тоді, коли дуже тяжко піти, церковний закон, що приписує присутність на Службі Божій у неділю чи свята, не обов'язує. Гріха не буде тоді церкву опустити, але страта стратою. Душа не буде мати тої благодаті, яку мав би чоловік, якщо би був і приступив до св[ятого] Причастя. Хто це розуміє, той іде в понеділок чи у вівторок, аби собі надолужити ту страту, що в неділю не міг бути в церкві. Хто так про церкву дбає – певне, не опустить Церкви без важної причини, та можна про нього думати, що бодай кілька разів у рік буде сповідатись. А на кожний спосіб не опустить тої одної найважливішої сповіді та Причастя, що є приказані Церквою, – в часі Великодніх Свят.

Скільки разів причащатися? Хто питає, скільки треба людині Пресвятої Євхаристії, тому відповім, що треба стільки, скільки потреба життя, здоровля, сили... Пресвята Євхаристія є і життям, і здоровлям, і силою душі. До неї передовсім відноситься те слово Христа: «Прийдіть до мене всі, що трудитеся і є обтяжені». Ісус Христос так запрошує до Пресвятої Євхаристії. Для кого життя трудне, хто не може чи не вміє носити тягарів, які йому Бог дає, – у Пресвятій Євхаристії знайде пільгу в тих трудах, силу до виконання трудних обов'язків. У кого руки слабнуть, а коліна вгинаються, нехай у Ісуса Христа, у Пресвятій Євхаристії шукає потіхи й сили. Кому обов'язки видаються зтяжки й не вміє собі дати ради, чується заслабим до їх сповнення, нехай у Ісуса Христа шукає тої сили, тої доброї волі, якої йому треба, того знання, без якого не зможе нічого досягнути. Хто не вміє опертися спокусам і впадає у гріхи навіть тоді, коли йому ті гріхи обридливі та зненавиджені, нехай від Христа просить побіди над спокусами, просить чистоти життя. Одним словом – християнин, що зі щирим серцем, вірою й любов'ю приступає до Ісуса Христа в Найсвятішій Тайні, той у Нього напевно знайде ту благодать, якої йому найбільше треба.

Очевидно, нехай у Причасті шукає Ісуса Христа, Його науки і Його благодаті, бо, хто Причастям хоче комусь приподобатися, той має злий намір, так не годиться причащатися. Так само, як не годиться причащатися тоді, коли совість закидає тяжкий гріх. Але коли совість дає людині свідоцтво, що не має тяжкого гріха на душі, й коли для Ісуса Христа і для Його благодаті хоче приступити до Пресвятої Євхаристії, нехай безпечно приступає, хоч би й місяць був минув від останньої доброї сповіді. І нехай не боїться, що духовний отець чи священник, що править Службу Богу, відмовить йому Причастя. Священникові не вільно відмовити Причастя, хіба до Причастя хоче приступати чоловік, що про нього всі знають, що є грішником. Публичним грішникам не можна уділяти святих Тайн, хіба публично буде всім відомо, що такий поправився і покався. Публичним грішником буде, наприклад, людина, що на віру живе, або що дає соблазнь п'янством, або людина, що пристала до якоїсь секти, або навіть, що зі сектантами тримається і ходить на їх богослуження. Про таких людей можна сказати, що вони є грішниками, і то не буде клеветою, бо так дійсно є. Таким священник під тяжким гріхом обов'язаний відмовити Причастя. Усім іншим обов'язаний його дати.

З того всього, що сказане, видно, яка далека від християнської праведності є навіть така людина, яка раз у рік сповідається і причащається, а що ж тоді сказати про такого, що й той обов'язок занедбує? Правильно можна би його і треба б зачислити до публичних грішників. Церковне право приписує, що, коли умре чоловік, що ані перед смертю, ані в часі останніх Великодних Свят не сповідався й не причащався, священник мусить відмовити йому християнського похорону, бо по зовнішнім обставинам треба судити, що вмер у тяжкім грісі. Знаєте також, що церковне право у нас приписує, щоби священники давали щороку знати до Ординаріату, скільки в парохії було людей, що занедбали обов'язок Пасхального Причастя. Таких людей мусить єпископ прилюдно напімнути й завізвати, щоби сповнили той обов'язок. А коли таке загальне напімнення й завізвання не допоможе, то єпископ мусить ужити ще іншого способу та поіменно завізвати тих людей, що з упором не

хотять слухати св[ятої] Церкви. Від того крайнього, гострішого й безогляднішого способу ще стримуюся. Не називаю по імені людей, до яких це письмо звернене, але загально і прилюдно перед Усевишнім Богом і перед цілою християнською громадою взиваю вас до Пасхальної Сповіді й до Пасхального Причастя».

Пастирське послання Митрополита Андрія до духовенства та вірних. До тих, що на Пасху не причащалися. – 1936 р., серпня 26, Підлюте.

«Кожний християнин знає обов'язок слухати св[ятої] Церкви. І кожний знає, що Церква вимагає бодай раз у рік, у пасхальному часі, приступати до св[ятого] Причастя й, очевидно, до того Причастя відповідно приготувитися щирою і повною Сповіддю зі своїх гріхів. Це ж найважливіша церковна заповідь! Вона відповідає Божій установі Христа. На Тайній Вечері перед своєю мукою встановив Христос св[яте] Таїнство Євхаристії, щоби люди могли тим ангельським небесним кормом ставатись учасниками овочів Його пресвятої Муки. Це – наука така ясна, що й кожна дитина її розуміє.

Щоби піддержувати життя тіла, треба хліба. Але чоловік жиє не тільки тілом; він має і безсмертну душу. А ця душа потребує корму, щоб жити. Тим кормом – то саме Пресв[яте] Євхаристія. Тому Христос сказав: «Коли ви не будете їсти тіла Сина Чоловічого, (коли) не будете пити Його Крові, життя не будете мати в собі» (Йо. 6, 53). Сам Христос є життям душі; вона тим і жиє, що злучена з Ісусом Христом. Так, як галузка жиє життям дерева, а відтята від дерева, сохне і вмирає – так само й душа людини, що не зв'язана з тим св[ятим] Деревом, яким є Христос. «Я виноградина, – каже Христос, – а ви віти; хто перебуває в мені, а я – в ньому, той приносить багато плодів. Коли хто не буде перебувати в мені, буде відкинений геть, як вітка, і всохне; і зберуть її та в огонь вкинуть, і згорить» (Йо. 15, 6). Там сказав: «Не будете мати життя в собі», – а тут каже те саме, але іншими словами: «Відкинуть.., зісохне... і згорить». Така доля тих, що не будуть перебувати у Христі.

А хто ж перебуває у Христі? Той, що їсть цей Пресв[ятий] Хліб і п'є це Вино, той, що причащається Божеств[енним] Тілом, Кров'ю Христа у Пресв[ятій] Євхаристії. Бачите, яка це переважна справа!

Тут йде просто про вічне життя, про вічне спасіння. А це правда така ясна! Хто не їсть – не може жити. Так з тілом, так і з душею. Тілу треба хліба чи звичайного корму, а душі треба хліба, але не звичайного хліба, а Ангельського Хліба Пресв[ятої] Євхаристії. Той Пресв[ятий] Хліб печеться вправді з пшеничної муки, печеться начеб звичайний хліб, але він не лишається звичайним хлібом. Чудесним діланням Христових слів переменяється він у Христове Тіло. Тілесне око не бачить цієї Божої перемены, і людський ум не може збагнути, як це чудо діється. Але віра учить, що в часі Служби Божої пшеничний хліб перетворюється, переменяється у Хліб Вічного Життя, у Пресв[яте] Тіло Христа-Спасителя. Ум не пізнає цієї перемены, але може досвідчати її чудесні наслідки. Бо хто з вірою і любов'ю причащається, в тому родиться в душі надприродне небесне життя, яке може бути в житті на цьому світі щастям і радістю людини, а після смерті тіла – безконечною радістю у вічному Царстві.

Якби люди знали, якби розуміли, яким то безконечним добром є Пресв[ята] Євхаристія, то усі горнулися б до св[ятого] Причастя і всі бажали б кожної днини їсти з цього Хліба! А що люди темні, не знають, де їх правдиве і найбільше добро, тому мало дбають про св[яте] Причастя.

Але Причастя потрібне; воно й кінчене для вічного спасіння. Хто не причащається, не буде жити вічним життям. Тому і Церква, як добра Мати, дбаючи про життя своїх дітей, жадає від християн, щоб вони бодай раз у рік причащалися. Добре було б, щоб люди частіше приступали до Христа. Церква запрошує їх до цього. При кожній Службі Божій священник, звертаючись до людей з пресв[ятим] Таїнством в руці, ззиває усіх присутніх: «Со страхом Божим і со вірою приступите!». І там, де нарід здає собі справу з величі цього Таїнства та з безконечного хісна св[ятого] Причастя, там знаходиться чимраз більше людей, які бажують якнайчастіше бути учасниками цього Ангельського Корму. А там, де люди байдужі на своє власне духове добро, там мусить Церква раз у раз пригадувати цю потребу душі й людям приказувати бодай раз у рік причащатися.

Як же це сумно, коли люди аж до такого ступеня байдужі й так мало розуміють, так мало пам'ятають про своє вічне спасіння, що легковажать собі й цей приказ Церкви та стягають на свою душу ще один тяжкий гріх, не сповняючи четвертої церковної заповіді й опускаючи пасхальну Сповідь і пасхальне св[яте] Причастя! Коли в часі празника Христового Вознесення священники, сповняючи обов'язок, наложений єпархіальним єпископом, здають справу з того, скільки людей не сповідалося і не приступило до св[ятого] Причастя, серце крається на цей вид. Майже в кожній парохії, попри побожніших і ліпших християн, є й такі, що заєдно такі байдужі на це, що ніяким способом не мож їх притягнути до церкви. Часом мусить священник ходити аж від хати до хати, мусить просити, намовляти, пригадувати! Знаходяться такі, що піддаються цим намовам і після якогось часу приходять. Але є й такі, яким ніщо не помагає і які, мимо цього, легковажать собі й раду свого душпастиря, і церковну заповідь, і слово Христа, і найсв[ятіше] Таїнство Євхаристії! Тому-то після пасхального часу приходиться і мені, вашому душпастиреві, пригадати вам цей важний і великий обов'язок і заохотити вас до сповнення його. Тому ось і пишу це послання, яке вам ваші Духовні Отці перечитають в найближчу неділю після одержання його у всіх церквах, якими завідувати поручила їм церковна Влада.

І що ж вам скажу? Не буду вас ганити, хоч справді трудно хвалити вас за таке ваше поступування! Не буду ганити, щоб не дразнити вас. Бо ви готові й цілком затратити цю думку, що Боже Слово, св[яте] Євангеліє є самотнім нашим спасінням. Про одне тільки вас проситиму: застановіться через хвилину над положенням своєї душі: ви недужі, а ваша недуга дуже тяжка і небезпечна. Самі подумайте, чи годиться так легковажити й не цінити того безконечного добра, яке маємо у св[ятому] Таїнстві Євхаристії! Чи годиться більше цінити свою вигоду чи пристрасть, ніж той небесний дар – дар над дарами, – що його Ісус Христос лишив нам, йдучи на смерть за нас. Що ж ви сказали би про чоловіка, що вище цинив би яку-небудь хопту, будяк чи кропиву, ніж прегарний лан пшениці? Ви сказали

би про нього, що розуму не має. Легковажити собі щось на правду цінного і тратити його задля пуского прив'язання до безвартісної марниці – це хіба знак нерозуму. Як довго живемо на цьому світі, так легко можемо придбати собі великі небесні й вічні добра, що їх Христос-Спаситель дає нам у св[ятому] Причастю! Але прийде хвиля – для не одного з вас вже й недалеко, – де вже нічого не буде мож зробити для вічного спасіння. І тоді той найліпший Спаситель, що сьогодні ще, як добрий батько, готов кожного блудного сина прийняти і простити йому всі гріхи, а душу його освятити своєю благодаттю й накормити і напоїти Ангельським Кормом св[ятого] Причастя, – той сам Христос станеться тоді для душі страшним Суддею!

Недалека, Мої Дорогі, година смерти, а після смерти – суд і страшний рахунок зі всіх своїх гадок, слів і вчинків. Хто ж знає, чи діждемося ще пасхального часу на другий рік, чи будемо ще мати нагоду висповідатися і запричащатися?! Цю нагоду маєте тепер кожної днини, тільки що так мало дбаєте про душу, так мало пам'ятаєте про вічне спасіння, що ось минув рік, а для не одного, може, вже й кілька літ, а ви й не подумати про те, щоби душі дати цього Хліба, без якого вона не може жити! Хоч через хвилину застановіться над собою самими і спитайте себе самих, коли сповніте той перший і найважніший ваш обов'язок, коли послухаєте Церкви, коли попрацюєте хоч трохи для своєї душі?!»

*Пастирське послання Митрополита Андрея до тих,
що на Великодні свята не причащалися. – 1943 р., червня 3, Львів.*

Зміст

Вступ	2
План проведення Євхаристійного тижня.....	4
Рекомендації для парафіяльних священиків.....	6
Святе Письмо про Таїнство Євхаристії.....	7
Катехизм УГКЦ про Святе Таїнство Євхаристії.....	9
Святі Отці про про Святе Таїнство Євхаристії.....	14
Митрополит Андрей Шептицький про Пресвяту Євхаристію	20

**Євхаристійний тиждень
у парафіях УГКЦ**

Оргкомітет Року Святих Таїнств

Катехитична комісія Києво-Галицького
Верховного Архієпископства УГКЦ

Наміраючись приступити до страшної
і божественної цієї трапези і священного
тайнодійства, робіть це зі страхом і трепетом,
з чистою совістю, з постом і молитвою...

Св. Іоанн Золотоустий

Оргкомітет
Року Святих Таїнств
www.ugcc.org.ua/2057.0.html

Катехитична комісія
Києво-Галицького Верховного
Архiepіскопства УГКЦ
www.kk-kgva.org.ua